

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון עו שנה ב' פרשת אמור חודש אייר שנת ה' תשפ"ב לפ"ק

יבמות נג. - נט:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

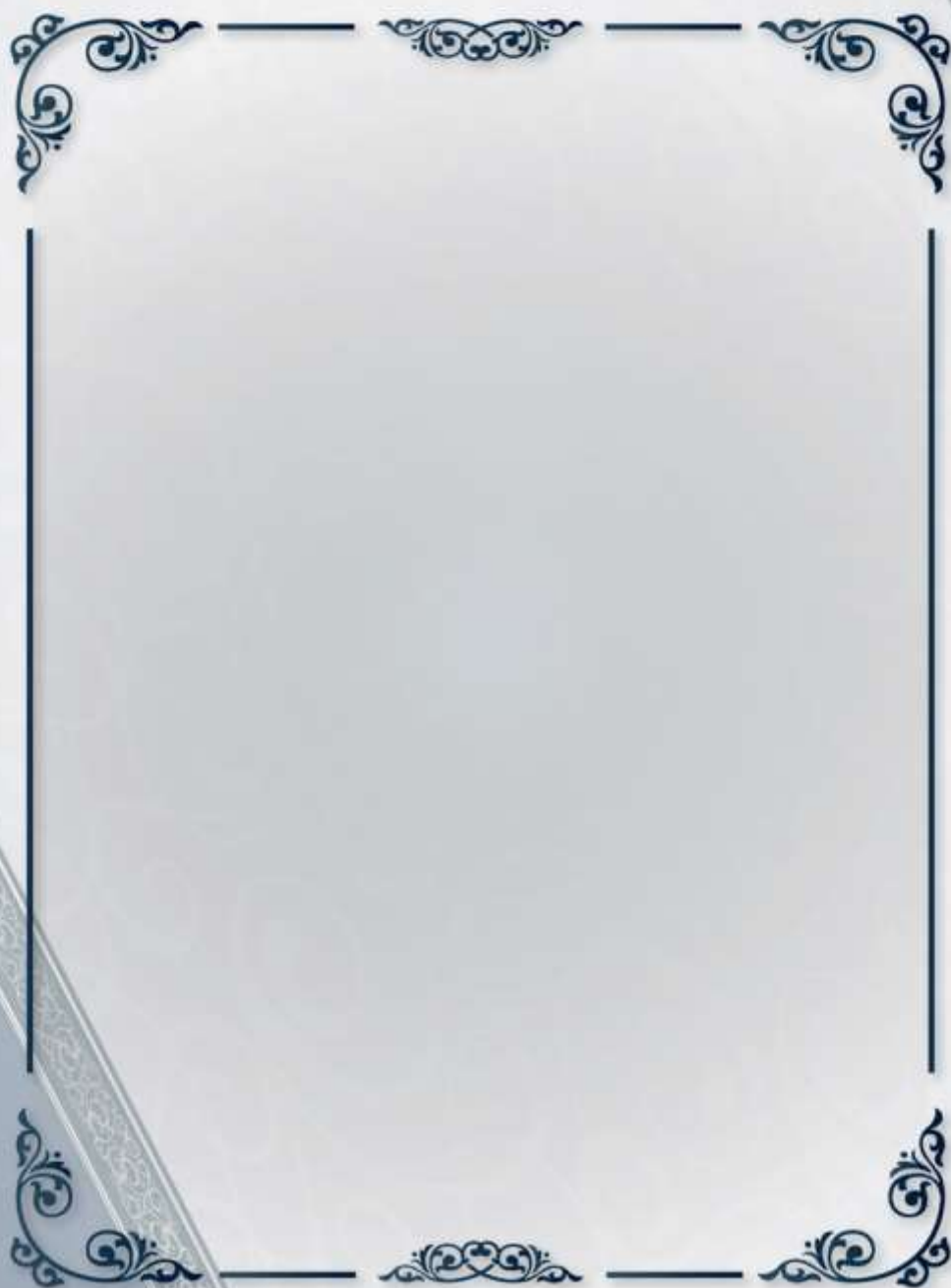

פרנס השבוע

מה בגליון?

- מה שכתב בחוד"ה לימא דהראיה לשמואל והתיוצתא דרב יוסף או או קאמר, קשה ללקמן בגמ' כתיב לימא מסייע לשמואל ותהוי תיוצתא דרב יוסף, משמע דמה שסייע לשמואל הוא עכמו יהא תיוצתא דרב יוסף, ולא או או קאמר, וא"כ הדרא קוייפת התוס' שם לדוכתא דאין הכרח לומר דתיוצתא הוא לרב יוסף ומשום שמואל נקט ליה? (הערה רכ"ט)
- לכאורה קשה דמה שאמרו שא"א ללמוד מנדה ואחות אב ואם לשאר עריות משום דמה להנך שכן איסור הבא מאליו, איכא למיפרך דאשת אח תוכיח דאפי' שאין זה איסור הבא מאליו ונאסר בהעראה בעלמא, וא"ת מה לאשת אח שהוא שאר נדה תוכיח שאינה שאר, וחזר הדין ומן הגד השווה נלמד לכל העריות, וא"כ למאי בעינן לקמן ללמוד הדבר מן ההיקש? (הערה רל"ג)
- מה דאמרו דשכבת זרע שנאמר באשת איש בא לומר פרט למשמע מתה, דהו"א דיך לה דין אשת איש מדקרינן לה שארו, קשה דהרי מלינו דאיסור אחות אשה הוי רק בחייה, ואר שמתה כן מותר בה, משמע דאחר שמתה כבר אינה אשת איש ולכך מותר בה, וא"כ למאי בעינן למיכתב בה שכבת זרע? (רל"ו)

- מה שהקשו על שמואל מהא דנפלה ליבס חרש אוכלת בתרומה ובה יפה כח היבס מן הבעל, דלשמואל אמרנו דאין

כח ליצם יותר מן הבעל, מה הקושיא כלל, הרי שמואל איירי דווקא צביאה גרועה דבה אין ליצם כח יותר מן הבעל, אבל כאן למיירי צביאה סתם אפשר להוא מודה דיץ ליצם כח יותר, וממילא לא קשה מידי? (הערה רל"ז)

• כהן שנשא בת גרים מה דאמרו לר' יוסי דאכלה בתרומה אפי' דבקדושתיה קאי ומשום דהוא סבר דבת גר כשרה לכהונה, לכאורה קשה דהא בשביל שיחולו הקידושין הוסיף ר' יוסי ואמר דקהל גרים לא איקרו קהל, דאל"כ אסורה לינשא לו, ואיך אפשר לומר כן והרי זה נראה כתרתי דסתרי דמאד אחד בת גרים כשרה לכהונה ומאד שני לא איקרו קהל? (הערה רמ"ג)

• מהלך חדש במח' דרב ושמואל אם יש חופה לפסולות, ולא מיירו אם חופה אוסרתה מתרומת בית אביה כקידושין או לא, דבזה כבר נחלקו ר"מ ור"א ור"ף במשנה לגבי אירוסין, וממילא כ"ף בחופה שהיא לאחריו כן, ואלא כאן נחלקו אם החופה אוסרתה מתרומה לגמרי ושנעשית חללה בזה וכנישואין גמורים או שאין חופה לפסולות. (הערה רמ"ז)

• מה שאמרו בגמ' דמ'אשה' דמיותר ילפינן להתיר רק באירס אלמנה ונתמנה לכ"ג ולא למילף מינה נמי שאירס קטנה ובגרה תחתיו, וזה משום דאשה משמע אחת, למה לא נילך מאשה דכל שיץ עליה שם אשה אלכו שיהא בה קיחה, ולמה נלמד ממשמעות הכמות של אשה דהיינו אחת? (הערה רמ"ט)

דף נג ע"א

רבה. בגמ' גט לזו וחליץ לזו לימא מסייע ליה לשמואל ותהוי תיובתא דרב יוסף, ביאור הגמ' שם לכוורה דיחד בחדא מחתא הוא, דמה שתסייע לשמואל ממילא הוא עצמו יהא תיובתא לרב יוסף, ולא כמו שכתב כאן תוס' לחלק או או, דבשלמא כאן ד'תיובתא דרב יוסף' כתיב אח"כ, אפשר לפרשו דאו או קאמר, אבל כאן דכתיב 'ותהוי' תיובתא דרב יוסף, משמע דהוא עצמו יהא התיובתא לרב יוסף, וא"כ הדרא קושיית התוס' לדוכתא דמה התיובתא לרב יוסף, הרי אפשר משום שמואל נקט לחלוץ לשניה, אבל אין הכרח לעשות כן ולהלכה אפשר גם לחלוץ לבעלת הגט או המאמר, וצ"ע.

רבה. בתוד"ה לימא מסייע ליה בא"ד וי"ל דה"ק לימא מסייע ליה לשמואל או תהוי תיובתא דרב יוסף דאי לא תסייע לשמואל וכו'. היינו דאו או קאמר דאם לא בשביל ראייה לשמואל אתא, ודאי בא לחדש שיש לאפוקי מדרב יוסף, דאל"כ למאי אתא. אבל קשה דבגמ' לקמן על גט

לזו וחליץ לזו אמרו לימא מסייע ליה לשמואל ותהוי תיובתא דרב יוסף, ביאור הגמ' שם לכוורה דיחד בחדא מחתא הוא, דמה שתסייע לשמואל ממילא הוא עצמו יהא תיובתא לרב יוסף, ולא כמו שכתב כאן תוס' לחלק או או, דבשלמא כאן ד'תיובתא דרב יוסף' כתיב אח"כ, אפשר לפרשו דאו או קאמר, אבל כאן דכתיב 'ותהוי' תיובתא דרב יוסף, משמע דהוא עצמו יהא התיובתא לרב יוסף, וא"כ הדרא קושיית התוס' לדוכתא דמה התיובתא לרב יוסף, הרי אפשר משום שמואל נקט לחלוץ לשניה, אבל אין הכרח לעשות כן ולהלכה אפשר גם לחלוץ לבעלת הגט או המאמר, וצ"ע.

דף נג ע"ב

פרק ו

רל. במשנה אפי' הוא שונג והיא מזידה הוא מזיד והיא שונגת הוא אנוס והיא לא אנוסה וכו'. צריך ביאור דבגמ' ביארו רק

מה החידוש בהוא שוגג והיא מזידה, דאפי' דשניהם לאו למצווה איכוונו מ"מ קנה, אבל עדיין יקשה מה חידוש יש בכל האופנים האחרים ולמאי נכתבו, הרי כבר אמרנו דבין בשוגג בין במזיד וכו' קנה, ולמאי צריך הוספת אופנים אלו, וצ"ע.

דף נד ע"א

רלא. בגמ' והאמר רב יהודה ישן לא קנה ביבמתו אלא בנתקע. ביאר רש"י שנתקשה לאשתו ונפל מן הגג ונתקע ביבמתו. היינו דהיות ונתקע בה איירי, לכך הרי הוא אנוס ומ"מ קנה בזה. אבל באמת צריך ביאור למה יהא אנוס בכך, דהרי אפי' אם שייך שיהא נתקע ביבמתו ליפול עליה ולידבק בה, מ"מ איך שייך שבנפילתו גם יהא נתקע בה באופן שיכנס העטרה באותו מקום, הרי זה דבר שאינו מסתבר כלל במציאות, וא"כ ודאי בידיים עשה כן אחר שנתקע בה, ובכהאי גוונא למה יהא נקרא אנוס, וצ"ע.

רלב. בגמ' מה לאשת אה שכן בידו לרבות דאי בעי מקדש ואזיל כי אלפא. היינו דהיות ומצינו קולא בעניין אשת אה דהאח בידו להרבות איסור זה על אחיו, שיכול לקדש לאלף נשים, לכך ניהא דניתן לו לאוסרם עליו בקל ובהעראה בעלמא, אבל שאר עריות שלא מצינו קולות כאלו להרבות האיסור, מניין שגם יוכלו לאסור בהעראה בעלמא. אבל באמת קשה דאדרבא מה שהאח יכול להרבות האיסור הרבה, הוא גופא סברא לומר דלא יוכל לאסור בהעראה בעלמא, דלמה ניתן לו אפשרות לאסור כ"כ הרבה נשים בכזה קלות, דבמקום שמקילים בכמות לכאורה היה צריך להחמיר עליו לכל הפחות בדרך איך לאוסרם, שלא ירבה איסורים כ"כ, ואם מ"מ מצינו שהוא כן אוסר בהעראה בעלמא, כ"ש שיש לאסור בהעראה בעלמא בשאר עריות שאין מרבים האיסור הרבה, וא"כ עדיין יקשה למה לא נלמד שאר עריות מאשת אה. וצריך לומר דכך הוא הדרך

דבמקום שמצינו להקל להרבות האיסור מקילים עליו בעוד דינים בעניין זה, ולא איפכא כנ"ל, דקולא אזל אצל קולא, ולא כהסברא להקל מצד אחד ולהחמיר בצד השני, ולכך אין ללמוד מאשת אח לשאר עריות.

רלג. בגמ' אלא תיתי מנדה ואחות אב ואחות אם מה להנך שכן איסור הבא מאליו. לכאורה יש לתרץ פירכא זו ולהוכיח מאשת אח שאפי' שאין זה איסור הבא מאליו מ"מ אוסרה בהעראה בעלמא, ואם תאמר דשאני אשת אח שהוא משום שאר או משום שמרבה איסורים, נתרץ שנדה תוכיח שאינה שאר ואינה מרבה איסורים ומ"מ נאסרת בהעראה, וחזר הדין ומן הצד השווה נלמד שעריות יש לאסור בהעראה וה"ה גם בשאר עריות, וא"כ למה לקמן בעינן ללימוד זה היקש מכל אשר יעשה וכו'. ויש לומר דמ"מ איכא למיפרך דמה להצד השווה שכן אין אוסרן מתירן דגם נדה וגם אשת אח וגם אחות אב ואם אין אוסרן מתירן, ומשא"כ

אשת איש אוסרה מתירה ולכך אין ללמוד מכאן דתהא אוסרה בהעראה כביאה, ולכן למידים הדבר לקמן מן ההיקש.

דף נה ע"א

רלד. בגמ' יש לה בנים לאחר מיתת בעלה לא צריכה קרא מדאמר רחמנא שאין לה בנים מותרת הא יש לה בנים אוסרה. צריך ביאור למה בשביל לדחות ההו"א שביש לה בנים לאחר מיתת בעלה שתהא מותרת הביאו דיוק מהא דבאין לה בנים התירו, לכאורה היה לגמ' להביא הוכחה מפורשת שביש לה בנים אסור ולא מדיוק בעלמא, וזה מכך דכל ההיתר של אשת אח ליבם הוא בשביל להקים שם לאחיו, וכאן דאין צריך הקמת שם ממילא לא התירו, ואין זה דיוק בעלמא וראיה קלה אלא הוכחה מפורשת ולמה לא אמרו כן. ואולי יש לומר בדוחק דזהו באמת כוונת הגמ' דמה שיש לה בנים מותרת הוא משום הקמת שם, וממילא באין לה

בנים אסורה, ורק הגמ' לא
סיימה בהדיא ההוכחה.

רלה. בגמ' אהותו דכתב בה כרת
למה לי לכדרי' יוחנן דאמר ר'
יוחנן שאם עשאן כולן בהעלם
אחת חייב על כן אחת ואחת.
היינו דבעשה כמה איסורים של
עריות אם בשוגג מיירי חייב על
כל אחת ואחת חטאת, אבל לא
מיירי על הדין כרת עצמו דהיינו
במזיד דיהא חייב על כל אחת
ואחת, דהרי א"א להרוג את
האדם כמה פעמים, אלא ודאי
בשוגג איירי ולגבי חטאת. או
שאפשר לומר דבאמת כן מיירי
כאן במזיד ולגבי כרת, והחילוק
בא לומר שלא תאמר דרק בבא
על כל העריות שבתורה אז יהא
חייב כרת, ומשא"כ בבא על
אחת מהן לא יהא עדיין חייב
כרת, וזה קמ"ל דעל כל אחת
ואחת חייב כרת, ולכך גם בבא
על אחת מהן חייב כרת.

דף נה ע"ב

רלו. בגמ' אלא פרט למשמש מתה
דסד"א הואיל לאחר מיתה נמי

איכרי שארו אימא ליחייב עלה
באשת איש קמ"ל. צריך ביאור
מה ההו"א כלל לומר דיהא
באשה מתה דין אשת איש, הרי
מיתה הוא אחד מן הדרכים
שאשה ואיש יוצאים
מנישואיהם, דאם מת האיש
מקבלת האשה כתובתה כדין
גרופה, וא"כ גם כשמתה היא
מתבטל הנישואין, ואיך יהא
הו"א שדינה כאשת איש. ואולי
יש לומר דהיה הו"א דבאמת רק
במת האיש אז יש ביטול
הנישואין וכנ"ל, אבל במתה
האשה לא יהא ביטול נישואין
בזה, וכמו שמצינו שהתורה
קורא לה שארו, וזה קמ"ל שכן
יש כאן ביטול הנישואין, ולכך
אין חייב עליה משום אשת איש.
אבל עדיין קשה איך הו"א לומר
דבמתה האשה לא יהא בזה
ביטול הנישואין, דהרי כתיב
דבאחות אשה רק בחייה הוא
דאסור, משמע דבמותה מתבטל
הנישואין ולכך מותר באחותה,
וא"כ פשיטא הוא שאין לה דין
אשת איש ולמאי בעינן לכתוב
בה שכבת זרע. ואולי יש לומר

דהו"א דמה שמותר באחות
 אשה אחר שמתה, זהו משום
 טעם אחר, ולא משום שכבר
 אינה אשת איש, וזה דבמציאות
 עכשיו אין אחותה צרה לה
 דכבר מתה, ואין חשש שישנאו
 זו את זו, ובאמת האיסור
 דאחות אשה בחייה אין זה
 איסור גרידא שיהיו ב' אחיות
 לאדם אחד, אלא בטעם תליא
 מילתא ומשום חשש שנאה בין
 האחיות, וכאן דלא שייכי לא
 אסרו, ולכך קמ"ל שכבת זרע
 דבאמת מתה אינה כלל אשת
 איש, וממילא אין צריך לומר
 שאיסור אחות אשה בטעמא
 תליא מילתא, ומה שהותרו
 כשמתה הוא משום דכבר אינה
 אשת איש.

דף נו ע"א

רלו. בגמ' מת ונפלה לפני יבם הרש
 אוכלת ובזו יפה כה היבם מכח
 הבעל בשלמא לרב ניחא אלא
 לשמואל קשיא. היינו דלשמואל
 מצינו שסבר דאין ליבם בשום
 גוונא כה יותר מן הבעל, ולכך
 בביאה גרועה אינו קונה בה

יותר ממה שקנה בה הבעל,
 ולכן בבא עליה בשוגג ביבמה
 מן האירוסין אינה אוכלת
 בתרומה. אבל לכאורה אפשר
 להקשות כן גם לרב, דהא גם
 לרב אין הוכחה דהוא סובר דיש
 כה ליבם יותר מן הבעל,
 דאפשר דגם הוא סובר כשמואל
 בעניין זה דאין ליבם כה יותר
 מן הבעל, ומה שאמר רב
 דהיבם מאכיל קונה בה מה שלא
 קנה הבעל, זהו משום
 שבמציאות הוא עשה בה ביאה
 שהיא נישואיה ביבום, ומשא"כ
 הבעל לא השיא אותה עדיין,
 וממילא אין כאן כה ליבם יותר
 מן הבעל, דהרי אם הבעל היה
 משיאה ודאי היה קונה בה
 לגמרי, אבל כאן ביבם חרש אנו
 נותנים ליבם כה ממש יותר מן
 הבעל, דהרי הבעל החרש לא
 היה יכול לישא אותה, ומשא"כ
 היבם כן יכול להשיאה, וא"כ גם
 לרב יקשה איך נותנים ליבם כה
 יותר מן הבעל. והביאור הוא
 דאפי' דבאמת אין הכרה דסבר
 רב דיש ביד היבם כה יותר מן
 הבעל וכנ"ל, אבל לכאורה אם

המשנה אומרת דיש ביבם כח יותר מן הבעל הוא אינו חולק על המשנה, אלא סובר כמותה, ולכך לא יקשה עליו, אבל לשמואל שמצינו בהדיא דאפי' בדבר שהיה ביד הבעל לקנות בה מ"מ אין היבם יכול לקנות בה, ודאי שא"א לשיטתו שיהא ביד היבם כח יותר מן הבעל לקנות מה שלא היה ביד הבעל לקנות. אבל באמת יש להקשות על הקושיא על שמואל דמה קשה כלל, דהרי מה שאמר שמואל שאין קונה בה היבם יותר מן הבעל מיירי דווקא בביאה גרועה כביאה בשוגג, ולכך אין קונה בה יותר, אבל בביאה פתם לכאורה אין שמואל חולק דביד היבם לקנות מה שאין ביד הבעל לקנות, וא"כ כאן מודה שמואל שיש ביד היבם כח יותר מן הבעל דמיירי שם בביאה פתם. ואולי יש לומר דביאת חרש חשוכה כביאה גרועה, ולכך גם כאן לשמואל אין היבם קונה בה יותר מן הבעל, וכשם שהבעל אחר שנתחרש אינו יכול לקנות בה,

כך גם היבם אין כחו בזה יותר מן הבעל ואינו קונה בה, וא"כ קשיא לשמואל דאמר דלא כהמשנה.

רלח. בגמ' מאי טעמא דר' נתן אמר רבה וכו' א"ל אביי אלא מעתה בת ישראל שניסת לכהן ומית ליה תיכול שכבר אכלה. היינו שהיות והטעם להתירה משום שכבר אכלה הוא, מאי שנא מן הניסת לכהן ומת. והיה אפשר לומר דהטעם של רבה הוא כדי שלא יאמרו שבנה הכהן הוא חלל לכהונה, וזה מכך שאין אמו אוכלת בתרומה, ולכך מאכילין אותה בתרומה שלא ירננו עליו, וממילא לפי זה יהא ניהא למה גם אחר שמת בנה מתירין לה לאכול בתרומה, דאפשר שכבר יש לבנה בנים כהנים וכדי שלא יבואו לרנן עליהם מתירין לה, וממילא לא פלוג בזה ואפי' באין לו בנים מתירין לה להמשיך לאכול בתרומה, וא"כ קשה למה לא תירצו כן בגמ', וצ"ע.

דף נו ע"ב

רל"ט. בגמ' מתיב ר' זירא והוא לא נתפשה וכו' ולאז הבא מכלל עשה עשה אמר רבה הכל היו בכלל זונה וכו'. היינו דמה ששאר נשים שנבעלו תחת בעליהן לאחר כן נעשות זונות, אין זה מדיוק מסוטה וכנ"ל בדברי ר' זירא, אלא באמת הרי זה מכך שלא יצאו מן הכלל ולכך נשארו באיסורם, וממילא אין זה לאז הבא מכלל עשה, ולכך אמר רבה דלוקין עליה משום זונה. וצריך לומר דמה שאמר ר' זירא ולאז הבא מכלל עשה עשה אין זה מדברי הברייתא עצמה, אלא המשך דברי ר' זירא, ולכך בא רבה וחולק עליו דע"פ האמת אין אשת כהן זונה משום דיוק אלא משום שנשארה בכלל, אבל אם הברייתא עצמה אמרה דלאז הבא מכלל עשה היא, איך בא רבה וחולק על הברייתא לומר דנשארה בכלל. אבל באמת קשה דכלל א"א לומר דהברייתא אסרה אשת כהן

משום זונה מכך דנשארה בכלל, אלא מן ההכרח הוא לומר דסברה דלאז הבא מכלל עשה הוא, דאל"כ למאי דייקה הברייתא ויש לך אשה אחרת וכו', והרי אם נשארה בכלל אין צריך לדייק בזה כדי להשאירה בכלל, וא"כ עדיין יקשה איך חולק רבה על הברייתא לומר דאין זה לאז הבא מכלל עשה. ויש לומר דבאמת אין הדיוק בא לומר מכח מה יש באשת כהן דין זונה, אלא רק בא לומר דלא תאמר שנלמד מסוטה למעט כולם מן הכלל, אלא יש לך אשה אחרת וכו', וממילא אפשר לפרש דאשה זו נשארת בכלל ואסורה כמעיקרא מן הלאז של אשה זונה לא יקחו. אבל עדיין יקשה על רבה דאמר דהכל היו בכלל ורק הסוטה נתמעטה מינה, דא"כ למה רק אשת כהן נשארה בכלל דלכך אמרה הברייתא ויש לך אשה אחרת, דמשמע דרק היא עדיין באיסור זונה קיימא ולא כל השאר, וצ"ע.

רמ. בגמ' אמר רבה הכל היו בכלל אחרי אשר הוטמאה כשפרש לך הכתוב גבי אשת ישראל והוא לא נתפשה אסורה וכו'. היינו דהפסוק והוא לא נתפשה בא למעט אשת ישראל אנוסה מטומאה. אבל קשה דאיך אפשר לומר עכשיו דוהוא לא נתפשה ממעט מטומאה, והרי לעיל בא"ד א' אמר רבה דהוא בא למעט מזונה ולא מטומאה, וא"כ צריך ביאור באמת במאי איירי הכתוב שם. ואולי יש לפרש הכתוב או על זה או על זה, ובזה יש חילוק בין הא"ד מה ממעטים מינה.

רמא. בגמ' אמרו לו לא אם אמרת בקדושי רשות שכן אין לו להאכיל במקום אחר תאמר בקדושי עבירה שכן יש לו להאכיל במקום אחר. ביאר רש"י בל"ק דבקדושי עבירה כיון שאם היתה ראויה לו היה מאכילה היא עצמו בתרומה לכך הו"א שלא תפסל מתרומה עכשיו. אבל קשה מה השייכות לומר שמה שהוא מאכיל לראויה

בתרומה שבשביל כך לא יהא אוסרה מתרומה מבית אביה ככל ארוסה מישראל, והרי האירוסין מוציאה מאביה, ואם בשביל בעלה הכהן אינה אוכלת בתרומה משום דקדושי עבירה הוא, למה עכשיו תאכל בשביל בית אביה, דאין זה עניין כלל למה שהוא יש לו דין מאכיל בתרומה לראויה, וכי משום שהוא מאכיל לראויה לא תצא זו מבית אביה, וצ"ע.

דף נז ע"א

רמב. בגמ' ממאי דלמא עד כאן לא קאמרי התם ר"א ור"ש התם וכו'. לכאורה יש להקשות גם לצד השני כשיטת ר"מ, דמניין לנו דלר"מ כיון שאמר לגבי אלמנה וגרושה דלא אכלה דגם כאן לא אכלה, הרי אפשר דדווקא שם דמיירי בפסולות לכהונה לכך לא אכלה, דמשתמרת לביאה הפסולה לכהונה, אבל כאן דלא מיירי בפסולה לכהונה, ואדרבא היא כשרה וראויה לכהונה, והוא זה

דף נז ע"ב

שאסור לינשא לו שהוא פצוע
דכה, ולכך כן תאכל בתרומה
כיון דקנה אותה, וצ"ע.

רמג. בגמ' בקדושתיה קאי אכלה
דהא אמר אף גר שנשא גיורת
בתו כשרה לכהונה. היינו דלכך
יכול כהן זה לינשא לה אפי'
דבקדושתיה קאי, דהרי זו כשרה
לכהונה. אבל קשה דאם סבר ר'
יוסי דבת גרים כשרה לכהונה,
איך שייך שהוא זה שאומר
דקהל גרים לא איקרו קהל,
דלכאורה זה נראה כתרתי
דסתרי, דאם בתו כשרה אפי'
לכהונה משמע דהיא כישראלית
לכל דבר, וא"כ למה לא איקרו
קהל. ואין לומר דעל צד זה
שבתו כשרה לכהונה לא אמר
ר' יוסי דלא איקרו קהל, דעיין
בתוד"ה דהא דביאר דגם לצד
זה שבקדושתיה קאי מוכרחים
לומר דגם לא איקרו קהל גרים
קהל, דאל"כ, הרי היא אסורה
לינשא לו, ולמה יאכילה
בתרומה, הרי אלו נישואי
עבירה. וצ"ע בדבר, ואולי יש
לחלק בין כשרות לקהל.

רמד. בגמ' אתמר אמר רב יש חופה
לפסולות. צריך ביאור דהא אפי'
על אירוסין אמר ת"ק במשנה
דנאסרת לאכול בתרומת בית
אביה, וא"כ כ"ש בחופה שהיא
תחילת הנישואין דלא תאכל
מכאן והלאה בתרומת בית
אביה, ומה בא רב לחדש דיש
חופה לפסולות, וכ"ש שיקשה על
שמואל שאמר דאין חופה
לפסולות. ועיין ברש"י ד"ה יש
חופה דביאר דהחידוש לרב הוא
דאפי' אם לא קידשה קודם לכן,
מ"מ קונה בה החופה לאוסרה
בתרומת בית אביה, והיינו
דמחדש דחופה יש לו דין של
קידושין גם בלא ביאה. ולפי זה
יש לומר דשמואל באמת סבר
דחופה בלא קידושין אינו קונה
בה לאוסרה בתרומת בית אביה
דהרי הוא סבר דאין חופה
לפסולות, אבל עיין בתוד"ה רב
אמר דביאר דסבר שמואל דלא
קנה בה חופה לאוסרה בתרומה
אפי' אם קידשה קודם לכן. ולפי
זה קשה דמי בא שמואל לומר

דבריו אליבא דר"ש ור"א במשנה דמכשירין לאכול בתרומה מן האירוסין, והרי בפשיטות נראה דנחלקו רב ושמואל לפי דעה אחת ולא נחלקו כפי מי ההלכה במשנה. ואולי יש לומר דכאן לא מיירו רב ושמואל כלל בלאוסרה בתרומת בית אביה באותו זמן עצמו וכדמיירי במשנה, דבזה כבר נחלקו ת"ק ור"א ור"ש, אלא דכאן מיירי שבחופה זו תיעשה אשה זו חללה כדין אשה שכבר נבעלה באיסור, דממילא תיאסר לאכול בתרומה לגמרי, ולא רק בזמן זה שאינה תחת אביה, דרב סבר דחופה הרי זה תחילת בעילה ולכך נעשית חללה ואסורה בתרומה לגמרי, והוסיף רש"י לחדש דזה אפי' אם לא קידשה קודם לכן, דכבר יש כאן תחילת בעילה, ושמואל סבר דחופה אין זה בעילה, ולכך גם אם עכשיו אסורה בתרומה כדין ארוסה וכדאמרו במשנה, מ"מ אם תחזור לבית אביה תהא מותרת לאכול תרומה, וכן אם תינשא לכהן אחר תאכל

בתרומה, וזה הוסיף תוס' וחדש דה"ה אפי' בשקידשה קודם לכן, דעדיין בעילה לא היה כאן ואין לה דין של חללה.

רמב. בגמ' אמר רבא אף אנן נמי תנינא וכו' בת שלש שנים ויום אחד הוא דמפסלה בכיאה מפסלה בחופה הא פחותה וכו'. צריך ביאור מה הראיה לגבי חופה, הרי בברייתא רק מצינו שבת ג' ויום אחד בכיאה מפסלה, אבל על חופה אם מפסלה בזה או לא זהו כבר רבא הוא דמדייק לה, וא"כ קשה דהרי על ביאה עצמה כבר ידעינן שפחותה מבת שלש ויום אחד דאין לה ביאה, ומה הוסיף רבא מברייתא זו לגבי חופה, וצ"ע.

דף נח ע"א

רמב. בגמ' אלא אי איכא למימר בפלוגתא דהני תנאי דתניא נישאין זו וזו כשרות ופסולות וכו' אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. היינו דהגמ' רוצה לומר דהמח' אם אכלה בתרומה

אחר חופה קודם בעילה זה תלוי במה' של ברייתא זו. אבל קשה דהרי מה שמייירי כאן לגבי יש חופה לפסולות, מייירי לגבי לעשות אותה פסולה כחללה או לכל הפחות לאוסרה מתרומת בית אביה כמאורסת, ולא מייירי בשתאכל בתרומה מכח החופה עצמה ומטעם שעכשיו נישאת לכהן, דבזה פשיטא לן כאן דלא תאכל בתרומה מכח החופה, אלא רק נחלקו אם יש לאוסרה בתרומה שהיתה אוכלת עד עכשיו, וא"כ מה השייכות של ברייתא זו לכאן, הרי שם מייירי בלהאכילה בתרומה מכח החופה עצמה, וכמו שאמר ת"ק אוכלת משלו ובתרומה, דהיינו באופן שהוא כהן שמאכיל לאשתו בתרומה, ולכך אמר ר' ישמעאל שאם בביאתו אינו מאכיל בתרומה כיון שהוי נישואי עבירה, כך הדין גם בחופה, אבל לגבי לאוסרה בתרומת בית אביה וכגון בבת כהן לא מייירי בברייתא כלל. ואולי יש לומר דגם אם מייירי כאן בשני עניינים זה בתרומת

בית אביה והברייתא בתרומת הבעל הכהן, מ"מ חדא מחלוקת היא, דהרי אם יש חופה לפסולות, ממילא הדין הוא בין לגבי הפסקת אכילת תרומת בית אביה דכבר נחשבת כנשואה, ובין לאכילת תרומה מבעלה הכהן, היות וכבר בעלה הוא, ואם אין חופה לפסולות לשני העניינים אין כאן כלום, וממילא היות ובברייתא יש מחלוקת לעניין אחד מב' העניינים, לכך ודאי בזה נחלקו אם יש חופה לפסולות, ולכן ניהא להביא ראיה משם לעניינינו.

דף נח ע"ב

רמז. בגמ' הכא במאי עסקינן כגון דעבד בה מאמר וב"ש היא דאמרי מאמר קונה קנין גמור אי הכי היינו ארוסה. היינו דהיות ומה שהמאמר קונה בה כקידושין קונה ולא כנשואין, ממילא דינה כארוסה, וא"כ למאי בעינן לומר עוד אופן של שומרת יבם הרי כבר אמרנו ארוסה. אבל קשה דודאי יש

חילוק בין שומרת יבם לארוסה, דהרי בשומרת יבם אין כאן קדימת שכיבת בעל לבעל, דהרי לא בא עליה היבם עדיין, דאם כן היה בא עליה אין זו ארוסה אלא נשואה, ובזה יש כאן חידוש דמ"מ הרי זו סוטה, וזה משום שהיבם בא מכח אחיו המת ונחשב שכיבת אחיו המת עמה כשכיבת בעל שקדמה לבעל, ולכך הביאו אופן זה בנוסף לארוסה, דבארוסה כן בעינן שיבוא עליה בבית אביה בשעת אירוסין, וא"כ מה הקשו אי הכי היינו ארוסה, וצ"ע.

רמה. בגמ' אלא כי אתא רבין אמר עשה בה מאמר ביבמתו דברי הכל אכלה יש לו אח חלל דברי הכל אינה אוכלת. היינו דהיות ועכשיו היא משתמרת לביאה פסולה דאורייתא של האח החלל, דיכול מדאורייתא ליבמה, לכך הרי זו אסורה בתרומה אפי' לר"ש ור"א, וזהו משום דכאן חלל זה הרי הוא עצמו זר לכהונה, ולכך אסורה מתרומה, ורק בשהיא אסורה לכהונה ולא הכהן בזה סברו ר"ש ור"א

דאינה נאסרת בתרומה עד שתינשא. אבל קשה למה אמר רבין דהיא אינה אוכלת דווקא באופן שעשה בה אחיו מאמר, וכי בלא מאמר זה אין יבמה זו משתמרת לביאה פסולה ליבם החלל, דמה שייכות יש בין המאמר של אחיו למשתמרת לביאה של החלל עצמו, והיה לו לומר דבנפלה ליבום לחלל הרי זו אינה אוכלת. ואין זה תלוי כלל במאמר של אחיו אם עשה או לא, וצ"ע.

דף נט ע"א

רמט. בגמ' שאני התם דכתיב יקח אשה הבא נמי כתיב אשה אחת ולא שתיים. היינו דמכך דכתיב אשה דמשמע אשה אחת, ממילא למידיים מינה להתיר רק אשה אחת ורק אלמנה שאירם קודם שנתמנה לכ"ג, ומשום דלא אישתני גופה וכדלקמן. אבל קשה דלמה נלמד הדבר ממשמעות הכמות של אשה דהיינו אשה אחת, היה לנו ללמוד מהיתור של אשה גדכל

שהיחא כבר אשתו יקה, ואפי' אם עכשיו כבר אינה ראויה לו, וממילא נלמד מינה בין אלמנה כנ"ל ובין קטנה שבגרה אחר אירוסין, וצ"ע.

רנ. במשנה ולא ישא את הבוגרת.

היינו דכ"ג אסור בבוגרת דכבר אין בתוליה שלימים. עיין בספר החינוך (מצוה ערב) דביאר טעם האיסור של כ"ג בבוגרת, דכ"ג צריך לישא רק מי שבתוליה שלימים דהיינו שלא היתה מחשבתו בשום אדם אחר זולתו, דקדושה היא מאוד וראויה לאדם גדול ככ"ג, ואפי' דאפשר שכן השכה על אחר זולתו, מ"מ בקטנה אין מחשבתה נחשבת לכלום, ומשא"כ בגדולה מחשבתה נחשבת למעשה וכבר יש פגם בזה שאין דעתה רק עליו, ולכך אין בתוליה שלימים ואסורה לו. אבל לפי זה קשה, דלעיל הסתפקו בגמ' בקטנה מן האירוסין שבגרה תחת הכ"ג אם מותרת לו ואם קיחה מן הנישואין הוא או מן האירוסין, ולכאורה לפי טעמו של החינוך מה הצד לאסור בוגרת זו כלל,

והרי אחר שכבר קידשה הכ"ג, ודאי אין דעתה על אחר זולתו, דהרי כבר מקודשת ועומדת היא, וממילא אין לחשוש למחשבתה ולמה יש צד לאוסרה. ואולי יש לומר דאפי' דבמציאות עכשיו היא מקודשת אליו ואסורה לאחר, מ"מ שייך שתהא מחשבתה על אחר זולתו, וכמו שמצינו לעיל (לד): בבת רב חסדא שהיה דעתה על רבא בזמן שעדיין היה לו אשה אחרת, ואפי' שבאותה זמן לא יכלה לינשא לו מ"מ היתה מצפה לו, ולכך גם כאן במאורסת שייך דתחשוב על אחר זולתו והיינו אחר שימות זה, וכהמעשה שם שנשאה רבא אחר שמתה אשתו, ולכך חיישינן אולי גם מחשבה זו נחשבת למעשה ואסורה לו אפי' שבמציאות אינה יכולה לעשות מעשה זה עכשיו, וצ"ע בזה. אבל קצת קשה דתימה הוא לומר דתהא חושבת על אדם אחר בזמן שזכתה וקידשה הכ"ג שחשיבות היא לה עד מאוד.

דף נט ע"ב

רנב. ברש"י ד"ה כשרה לכהונה,

אפי' לכ"ג, דמוכת עין בעלמא היא ומאן דשרי במוכת עין שרי בה. היינו דלכאורה רש"י מיירי בנבעלה לבהמה דהיא כתובה בגמ' אחר תירוצו של ר' זירא, וזה אמר רש"י דהיא כשרה וכמוכת עין שגם היא כשרה. ולכאורה משמע מרש"י דמיירי כאן במוכת עין כדרכה דבה שייך מחלוקת אם כשרה היא או לא, אבל במוכת עין שלא כדרכה לכו"ע כשרה, דאל"כ אין לך אשה כשרה לכהונה דכולם מוכות עין שלא כדרכה ע"י קינוח בצרור, וא"כ צריך לומר דגם בנבעלה לבהמה כאן שדימה אותה רש"י למוכת עין איירי בנבעלה כדרכה. וא"כ קשה דהא על המעשה של אותה ריבה שרבעה כלב אמר רש"י בד"ה מאחריה דדוקא מאחריה שהוא שלא כדרכה בזה הכשירה רבי לכהונה, אבל בכדרכה לא גרעה ממוכת עין, דמשמע מדבריו דלרבי בנבעלה כדרכה לכלב או מוכת עין כדרכה פסולה

רנא. בגמ' וכי תימא מידי דהויא אמוכת עין שלא כדרכה א"כ אין לך אשה שכשרה לכהונה שלא נעשית מוכת עין ע"י צרור. היינו דהו"א דבאמת ביאת בהמה אינה חשובה ביאה ולא עושה אותה זונה, ומה שביארו דברי רב שהבעולה שלא כדרכה אסורה לכהונה דמיירי בביאת בהמה שלא כדרכה, איסורה הוא משום שהוא דומה למוכת עין שלא כדרכה דנפלו לה הבתולים ואסורה בזה, וכך כאן נפלו הבתולים מביאה זו ולכך אסורה לכהונה. ועל זה הקשו בגמ' דא"כ דמוכת עין אסורה גם בשלא כדרכה אין לך אשה שלא תפסל מן הצרור שמקנחת בו. והיינו דמה שהכריח לגמ' לבאר דמיירי דוקא בשלא כדרכה במוכת עין ובבהמה, זהו משום דרב מיירי בשלא כדרכה, ואת זה א"א לומר דכל אשה תיפסל בזה וכנ"ל.

לכהונה, ודלא כרב שימי בר
חייא דלעיל, דשם פירש דאפי'
כדרכה כשרה, וא"כ יש כאן
מחלוקת בין דברי ר' שימי בר
חייא לרבי, ובגמ' כלל לא נראה
דרב דימי מעשה לסתור הביא.
וגם מכך דהביאו ראייה מאתנן
זונה דאין זנות לבהמה משמע
דאפי' בעילה כדרכה של בהמה
אין זו בעילה, דהרי אין בה זנות
כלל קאמרי, וא"כ ראייה זו יהא
רק כר' שימי בר חיא ולא כרבי,
והיה להם להביא הראיה קודם
למעשה של רב דימי, דאל"כ
קשה למה הביאו ראייה לשיטה
שעכשיו אמרנו איפכא ממנו,
ולכך בפשיטות נראה דר' שימי
ורבי שיטה אחת הוא ורב אשי
הביא לימוד לכו"ע, ומניין
לרש"י דיהא כאן מחלוקת,
וצ"ע.